

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet (Ds 2024:29)

(S2024/02055)

Utifrån de utgångspunkter Försäkringskassan har att beakta, har myndigheten följande synpunkter.

Sammanfattning

I promemorian beskrivs på olika ställen en del av de utmaningar och gränssnitt som finns gentemot andra rättsområden och andra myndigheters ansvarsområden. När det gäller hur de föreslagna bestämmelserna påverkar socialförsäkringen och Försäkringskassans ansvarsområden är det dock delvis oklart vilka bedömningar som har gjorts. Frågorna behandlas endast översiktligt i promemorian och skälen till bedömningarna redovisas kortfattat. Framförallt är det osäkert vilka krav som kommer att ställas av socialnämnden på personer som är aktuella hos Försäkringskassan. Beroende på vilka sådana krav som ställs kan det finnas behov av större samordning och informationsutbyte än vad som anges i promemorian.

10.3.2 Konsekvenser i förhållande till insatser från andra aktörer

I promemorian anges att utredningen inte bedömer att förslaget har några märkbara effekter på insatser från andra aktörer, som t.ex. Försäkringskassan, regionerna och samordningsförbunden. Det anges visserligen att det kommer att finnas behov av informationsöverföring, samordning och samverkan men att dessa behov kommer att vara relativt begränsade i och med att huvuddelen av de personer som är aktuella hos Försäkringskassan och regionerna inte kan förväntas vara aktuella för aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet och de som kan vara det troligen redan i dag är föremål för kontakter mellan parterna.

Försäkringskassan anser att det är oklart vilka bedömningar som ligger till grund för de slutsatser som redovisas i denna del i promemorian. Det föreslagna regelverket anger att personer som har sjukersättning ska undantas från kravet på aktiviteter. Om förväntningen är att personer som är aktuella hos Försäkringskassan inte ska vara aktuella för krav på aktiviteter, eller ska undantas från vissa av aktivitetskraven, bör detta framgå. Annars förefaller det snarast sannolikt att dessa personer kan komma att bli aktuella för aktivitetskrav i någon form. Det kan tänkas gälla den som väntar på ett beslut från Försäkringskassan, den som tidigare har fått avslag på en ansökan och ansöker på nytt eller den som har beviljats en partiell ersättning. Även den som har beviljats till exempel hel sjukpenning eller aktivitetsersättning omfattas dock enligt förslaget regelverk av aktivitetskravet. Det bör förtydligas vilka krav som kan komma att ställas på dessa personer eller om avsikten är att de ändå ska undantas.

Försäkringskassan konstaterar vidare att en konsekvens av förslagen, så som de är utformade, inte endast torde vara att socialnämnden kan komma att lägga Försäkringskassans bedömning av arbetsförmågan till grund för en bedömning av

aktivitetsförmågan (jfr avsnitt 7.6.2 i promemorian). Om socialnämnden ställer krav på en enskild att delta i en arbetsplatsförlagd aktivitet kan detta även, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, komma att påverka Försäkringskassans bedömning av den enskildes arbetsförmåga. Det saknas analys i promemorian avseende detta perspektiv och de konsekvenser som det i så fall kan medföra för enskilda och för handläggningen hos Försäkringskassan.

Ett annat sätt som förslagen kan få konsekvenser för insatser från Försäkringskassan är vid samordning av rehabiliteringsinsatser enligt 30 kap. socialförsäkringsbalken, SFB och vid samordning av aktiviteter under tid med aktivitetssättning enligt 33 kap. 21 – 28 §§ SFB. Försäkringskassan anser att det finns en risk för att det föreslagna aktivitetskravet och socialnämndens fulla rådighet över hur mycket aktiviteter en person ska ha (se s. 149 i promemorian) kommer i konflikt med Försäkringskassans samordningsansvar. Bestämmelserna förefaller innebära ett överlappande ansvar mellan socialnämnden och Försäkringskassan i dessa delar. Det bör övervägas om Försäkringskassan ska få information om aktivitetskrav som ställs på den som har aktivitetssättning.

När det gäller behovet av informationsöverföring och samordning gentemot andra aktörer, som till exempel Försäkringskassan, anges i avsnitt 7.12.5 i promemorian att det bedöms vara begränsat och kan ske med stöd i befintlig reglering, direkta kontakter och manuell hantering. I avsnittet redogörs dock inte för vilket behov av informationsöverföringar som utredningen har bedömt att det finns.

Försäkringskassan anser att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver förtydligas hur regelverket är avsett att fungera i de ovan uppmärksammade delarna. Det bör övervägas om fler ska undantas från aktivitetskraven eller om samordningen och informationsutbytet istället ska öka, och i så fall hur detta ska ske. Eftersom det är oklart hur Försäkringskassan kommer att påverkas av förslaget går det inte i nuläget att bedöma vilka kostnader som förslaget kan komma att få för vår del. Försäkringskassan kan återkomma med detta i ett senare skede.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av rättschef Marie Axelsson och rättslig expert Axel Jönsson, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Axel Jönsson